

samenwerkingsverband
plattelandsgemeenten

JAARVERSLAG 2024

In verbinding!

VOORWOORD

Voor mensen, met elkaar

In ons 16^e bestaansjaar, 2024, zijn we inmiddels met 32 zelfbewuste grote plattelandsgemeenten uit Nederland. En we zijn relevanter dan ooit. Met elkaar vormen we een fundamenteel onderdeel van de oplossingen voor de grote problemen van onze tijd: de transitie van het landelijk gebied, de klimaattransitie, de woningnood.

Als P10 zitten we aan tafel. Aan de tafel van onze Koning, bij de Top Landelijk Gebied of in het plattelandsparlement. We staan er, we zijn er en we laten van ons horen. We nemen onze verantwoordelijkheid. Zelfs in een tijd waarin het kabinet, ondanks het vaak noemen van de regio in het Regeerakkoord, uit verbinding is en nauwelijks bereikbaar. We vragen aandacht voor uitvoeringsproblemen en dragen daarvoor oplossingen aan. Wij blijven een andere beleids- en investeringslogica van het Rijk eisen in combinatie met de aanbevelingen uit het rapport 'Elke regio telt'. De leefbaarheid van ons landelijk gebied is te belangrijk; de spiraal van verschraling moet omgekeerd worden.

Samenwerken zit in ons DNA. In al onze vezels. We staan voor het oplossen van vraagstukken en uitdagingen in onze samenleving. Wij trekken daarbij op met partners en willen als één overheid samenwerken met medeoverheden. Dat hebben we geleerd van het interbestuurlijk programma. Natuurlijk allemaal vanuit onze eigen rol en verantwoordelijkheid. En daar waar we van inzicht verschillen, gaan we het gesprek aan. Maar dat gesprek wordt steeds lastiger. Het kabinet lijkt volledig haar eigen koers te varen en is de connectie met de inwoner, met de wetenschap en met gemeenten uit het oog verloren.

Leefwereld

Samenwerking gaat in eerste instantie om het perspectief en de visie waaruit gewerkt wordt. We zijn in Nederland met elkaar verstrikt geraakt in een systeemwereld: een wereld van formele structuren, regels, procedures en instituties. Het staat tegenover de leefwereld. De wereld van individuele ervaringen, emoties en informele interacties. Het perspectief van de inwoner gaat in die systeemwereld kopje onder. Je merkt dat daar in brede zin onvrede over bestaat.

Laten we het als overheden gewoon weer samen gaan doen. Voor mensen, met elkaar.

Ellen Nauta
Voorzitter P10

P10 ORGANISATIE

2024 in één oogopslag

Dagelijks bestuur

Ellen Nauta
Voorzitter
Overstijgende thema's

Wilko Pelgrom
Leefbaar buitengebied

Erik Nijssen
Duurzaam platteland

Robert Leever
Leefbare kernen

Daniel Joppe
Maatwerk platteland
(tot 16 oktober)

Jouke Douwe de Vries
Sociaal platteland
(tot 16 oktober)

Jan van Weperen
Maatwerk platteland
(per 16 oktober)

Mary van Gent
Sociaal platteland
(per 16 oktober)

32ste Gemeente

32ste
Gemeente Buren

Kernorganisatie

Simone La Brijn
Strategisch adviseur

Lydia van Santen
Strategisch adviseur

Renée Kleijwegt
Coördinator
(tot 1 maart)

Betty Sibbel
Coördinator
(per 1 juni)

Simone Heuvelman
P10 support
(per 1 juni)

P10 2024 IN ÉÉN OOGOPSLAG

Bijzondere bijeenkomsten

- Zomersessie in Bronckhorst (29 mei). Thema: 'Het platteland biedt ruimte'.
- Ellen Nauta op bezoek bij de Koning (4 juli) met VNG, K80, M50, G4 en G40. Focus op verbinding tussen grote en kleine gemeenten en tussen randstad en regio.
- Werkbezoeken NPLG (met K80 en VNG):
 - Tweede Kamerlid Eline Vedder (CDA) (12 juli) aan gemeente De Wolden.
 - Tweede Kamerlid André Flach (SGP) (9 september) aan gemeente Altena.
- P10 workshop Participatory Lab 'Taking the next step in shaping Europe's rural future' tijdens de European Week of Regions and Cities 2024 in Brussel (7-10 oktober).
- Kamerleden op bezoek bij de P10 gemeenten Hollands Kroon (8 november), Bronckhorst en Hof van Twente (15 november).
- Contact tussen IPO (provincies) en P10, naar aanleiding van gesprek met de CvK Friesland, de heer A. Brok (28 augustus).
- Algemene Ledenvergadering (ALV) VNG (29 november), toelichting standpunt P10 door voorzitter Ellen Nauta over de resolutie 'Stop met gesprekken vervolg IZA tot voldaan is aan gestelde voorwaarden' in groepsgesprek met overige netwerkorganisaties (K80, M50, G40, R8) geleid door burgemeester Liesbeth Spies voorafgaand aan stemming.
- Wintersessie in Beekbergen (4 december) met als thema 'P10 in de omgeving'. Samenwerking en verbinding zoeken.

➤ Vergaderingen

- Dagelijks Bestuur: 5 (1 heidag en 3 online)
- Algemeen Bestuur: 5 (inclusief extra overleg met Leonard Geluk - algemeen directeur VNG in verband met het Ravijnjaar)
- Gemeentesecretarissen: 2 (fysiek tijdens winter- en zomersessie)
- Kerngroep Gemeentesecretarissen: 6 (4 online)
- Bijeenkomsten ambtelijke werkgroepen: 56 (hoofdzakelijk online)
- Programmacoördinatoren: 5 (4 online)
- Beleidsstrategen: 2 (fysiek)
- Maandelijkse digitale lunchgesprekken: 12 (online)

➤ P10 feliciteert bewindslieden met hun benoeming

Om de nieuwe bewindslieden op een prettige manier kennis te laten maken met P10 en welkom te heten hebben we een handgeschreven ansichtkaart, ondertekend door de voorzitter P10, gestuurd met felicitaties. Aangepast op de portefeuille hebben we de bewindspersonen persoonlijk gevraagd om met ons in gesprek te gaan en ons te bezoeken.

2024 IN ÉÉN OOGOPSLAG

P10 Organisatie

In alle provincies bevinden zich P10-gemeenten, met uitzondering van Flevoland en Utrecht.

32
leden

1.147.676
miljoen inwoners

9.280 km²
gemeenten

721
kernen

Berkelland | Schouwen-Duiveland | Opsterland | Westerveld | Borger-Odoorn | Hof van Twente | Hollands Kroon
Ooststellingwerf | Peel en Maas | Sluis | Hulst | Aa en Hunze | Bronckhorst | Medemblik Goeree-Overflakkee
Midden-Drenthe | Twenterand | De Fryske Marren | Het Hogeland | Horst aan de Maas | Altena | Westerkwartier
Dinkelland | Tubbergen | West Betuwe | Leudal | De WoldenNoardeast-Fryslân | Weststellingwerf | Veere
Dalfsen | Buren

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) Als belangenorganisatie en kennisplatform voor alle Nederlandse gemeenten is de Vereniging Nederlandse Gemeenten ook voor P10 een belangrijke partner.

K80 Met de K80 trekken we intensief op. Hoewel de K80 gemeenten vaak net wat kleiner zijn dan de P10 gemeenten delen we veel vergelijkbare thema's en uitdagingen.

M50 De M50, voorheen Platform Middelgrote Gemeenten (PMG), is een netwerk van middelgrote gemeenten.

Wageningen University & Research (WUR) Op het gebied van onderzoek werken we veel samen met Wageningen University.

DuurzaamDoor DuurzaamDoor helpt een duurzame samenleving mogelijk te maken door overheden en maatschappelijke initiatieven samen te brengen.

G4 De G4 is het samenwerkingsverband van de vier grote steden Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht.

G40 G40 is het stedennetwerk van 41 middel(grote) steden van Nederland, die samenwerken op het gebied van stedelijke vraagstukken.

Interprovinciaal Overleg (IPO) Inter Provinciaal Overleg is de belangenorganisatie voor de twaalf Nederlandse provincies.

Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland (LTO Nederland) LTO Nederland is de belangenorganisatie voor de Nederlandse land- en tuinbouwsector.

Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC) Het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen is de nationale destiniemanager-organisatie en houdt zich in samenwerking met overheden, bedrijfsleven en inwoners bezig met gastvrijheidseconomie.

Het Rijk Het Rijk staat voor de Rijksoverheid, bestaande uit ministeries, uitvoeringsorganisaties, inspecties en Hoge Colleges van Staat. Het Rijk houdt zich bezig met de voorbereiding en uitvoering van plannen van de regering en het parlement op landelijk niveau.

Platform31 Platform31 is een stichting die bestuurders, beleidsmakers en professionals helpt bij complexe vraagstukken in stad en regio. Dit gebeurt door ontwikkelen en delen van kennis.

R8, Kernachtige regiogemeenten van formaat Dit betreft de zogenoemde R8. Een samenwerkingsverband van 8 regiogemeenten in Nederland met een zeer grote omvang in oppervlakte en inwonertal, zowel stedelijkheid als landelijk gebied binnen het grondgebied en zeer veel kernen als gemeenschappelijke kenmerken.

Unie van waterschappen De belangenorganisatie en het samenwerkingsplatform van alle 21 waterschappen in Nederland. De Unie zorgt voor kennisuitwisseling en samenwerking op het gebied van het regionale waterbeheer en zuiveren van afvalwater.

Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen (LVKK) De LVKK zet zich in voor de leefbaarheid en vitaliteit van dorpen en kleine kernen in Nederland. De vereniging ondersteunt actieve inwoners, dorpshuizen en de provinciale verenigingen voor kleine kernen met kennis, netwerk en advies.

COMMUNICATIE

KERNBOODSCHAP P10

Investeer in het platteland met de mens als uitgangspunt

P10 effent het pad naar een leefbaar en krachtig platteland. De maatschappelijke waarde van het platteland behouden en versterken. Een rechtvaardige verdeling van middelen en gelijke kansen voor iedereen in Nederland, waar je ook woont. Daarvoor staan wij als P10.

8 Pers berichten

84.400 LinkedIn Impressies

1 RTV optreden

443 LinkedIn Nieuwe volgers

5 Mailing kamerleden

1204 LinkedIn Totaal aantal volgers

VANUIT P10

COMMUNICEREN WE ALTIJD:

**OPTIMISTISCH,
KRACHTIG EN COÖPERATIEF**

P10 ORGANISATIE

Dit is de P10

De P10 is een samenwerkingsverband van grote plattelandsgemeenten. De P10-gemeenten worden gekenmerkt door een groot grondoppervlakte, de aanwezigheid van veel kleine kernen en het ontbreken van een stedelijke kern. Dat zorgt ervoor dat deze gemeenten veelal dezelfde maatschappelijke opgaven hebben om de leefbaarheid en vitaliteit op peil te houden.

Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken en voor de uitvoering van de strategische visie binnen de P10. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit voorzitter Ellen Nauta (burgemeester Hof van Twente), Robert Leever (wethouder Hollands Kroon), Wilko Pelgrom (wethouder Bronckhorst), Jan van Weperen (wethouder Ooststellingwerf), Mary van Gent (wethouder Hollands Kroon) en Erik Nijssen (wethouder Peel en Maas). Dennis Lacroix (gemeentesecretaris van Hof van Twente) is secretaris. Jouke Douwe de Vries en Daniël Joppe zijn in 2024 afgetreden.

Algemeen Bestuur

Het Dagelijks Bestuur legt verantwoording af aan het Algemeen Bestuur, waarin alle 32 leden zijn vertegenwoordigd. Het Algemeen Bestuur bestaat uit één of twee bestuurder(s) van iedere P10-gemeente.

De voorzittersrol wordt vervuld door burgemeester Ellen Nauta. De vijf vergaderingen in 2024, waarvan één online, werden goed bezocht. Daarbij werden er inhoudelijke debatten gevoerd en veel informatie uitgewisseld.

Kerngroep gemeentesecretarissen en kernorganisatie

Het Dagelijks Bestuur wordt ondersteund door de Kerngroep Gemeentesecretarissen. De Kerngroep bestaat uit de gemeentesecretarissen van de leden van het Dagelijks Bestuur, aangevuld met een aantal gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten. De Kerngroep is verantwoordelijk voor het functioneren van de kernorganisatie. Dennis Lacroix, de gemeentesecretaris van Hof van Twente, is voorzitter en opdrachtgever voor de Kernorganisatie.

Ambtelijke ondersteuning

De verschillende programmalijnen worden getrokken door de programmacoördinatoren die werkzaam zijn in de gemeente van de verantwoordelijke DB-bestuurders. Binnen de verschillende programmalijnen zijn werkgroepen actief, bestaande uit P10-ambtenaren die samenwerken aan verschillende thema's. De nadruk ligt hierbij op kennisdeling en op het voorbereiden van noodzakelijke lobbyactiviteiten.

PROGRAMMALIJNEN

De programmalijnen zijn verdeeld onder de leden van het Dagelijks Bestuur. De bestuursleden worden ondersteund door een programmacoördinator uit hun gemeente. We kennen de volgende 5 programmalijnen:

- 1 **Leefbare Kernen**
- 2 **Leefbaar Buitengebied**
- 3 **Sociaal Platteland**
- 4 **Duurzaam Platteland**
- 5 **Maatwerk Platteland**

Hieronder worden de programmalijnen toegelicht en ziet u welke werkgroepen actief zijn. Medewerkers van P10 gemeenten denken via deze werkgroepen actief mee in beleid en uitvoering. De groepen zijn gericht op kennisdeling en werken, indien nodig, een lobbyvoorstel/document uit.

1 **Leefbare Kernen**

Verantwoordelijk: Robert Leever, gemeente Hollands Kroon en Jos Struik (programmacoördinator)

2024 was een overgangsjaar voor deze werkgroep. Vanwege veel onverhoopte ambtelijke wisselingen binnen de gemeente Hollands Kroon zijn de ambtelijke werkgroepen minder actief geweest dan beoogd. Waar mogelijk is dit door de Kernorganisatie opgevangen. Vanaf eind 2024 is de coördinatie weer op het gebruikelijke niveau.

Ten aanzien van de Woontoppen is afstemming geweest met de VNG, waarbij wij nadrukkelijk onder de aandacht hebben gebracht dat bij het opstellen van het beleid onvoldoende is gekeken naar de situatie op het platteland. Maatwerk is nodig en ook kleine wooninitiatieven moeten in aanmerking komen voor financiële ondersteuning.

De P10 strategen maken deel uit van de ambtelijke werkgroep voor de mobiliteitsvisie van het Rijk. De programmacoördinator neemt deel aan de overleggen over publieke mobiliteitsprojecten. Ook hier is het belangrijk om te informeren over de specifieke situatie op het platteland.

De gemeente Hollands Kroon is zeer actief op het gebied van arbeidsmigratie. Bij een P10 werkbezoek voor Kamerleden zijn gemeentelijke ervaringen gedeeld en is het lokale rapport over arbeidsmigratie gepresenteerd. [> Zie rapport](#)

WERKGROEP:

- Werkgroep Wonen
- Werkgroep Mobiliteit
- Werkgroep Arbeidsmigratie

2 Leefbaar Buitengebied

Verantwoordelijk: Wilko Pelgrom, gemeente Bronckhorst en Claas Frankena, in zomer 2024 vervangen door Gerbrand Naeff (t/m dec 2024) (programma-coördinator)

De belangrijkste focus van het programma Leefbaar Buitengebied en de werkgroep was in de eerste helft van 2024 het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Het aandachtspunt van het NPLG lag op het realiseren van internationale verplichtingen op het terrein van natuur, water en klimaat. Met het aantreden van het nieuwe kabinet werd in september 2024 het NPLG en het bijbehorende transitiefonds losgelaten. Net op het punt dat veel provinciale programma's afgerond waren of werden. Dit betekende dat ook de werkgroep opnieuw moest focussen. Sinds december heet de werkgroep 'Toekomst Landelijk Gebied' om aan te geven dat er veel speelt in het landelijke gebied. Ook natuur, landschap, water, bodem en leefbaarheid staan onder druk. Daarbij komt de vraag om extra ruimte voor militaire oefenterreinen, wonen, opwekken van duurzame energie, bos, infrastructuur, drinkwater, etc. Alle opgaven komen samen en liggen daarmee op het bordje van de plattelandsgemeenten. Dit aandachtspunt kwam aan de orde in de door Bronckhorst en Hof van Twente georganiseerde P10-ontmoeting met Kamerlid Meulenkamp; hij deed de aanbeveling om het ontwikkeltraject van de Nota Ruimte te benutten om de concentratie van opgaven voor plattelandsgemeenten te agenderen. Ook heeft de werkgroep in 2024 thema's als gewasbescherming, Ruimte voor Landbouw en Natuur, de Nota Ruimte en grondgebruik besproken.

WERKGROEP:

Werkgroep NPLG, vanaf 1 december 2024 'Toekomst Landelijk Gebied'.

3 Sociaal Platteland

Verantwoordelijk: portefeuille was vacant sinds medio 2024. Vanaf 16 oktober 2024 is verantwoordelijk: Mary van Gent, gemeente Hollands Kroon en Jos Struik (programmacoördinator).

Omdat het programma Sociaal Platteland lang niet bestuurlijk was ingevuld, heeft de Kernorganisatie het initiatief genomen voor de invulling daarvan op basis van de strategische visie. Het programma Sociaal Platteland van de P10 stelt de mens centraal en heeft ten doel gezamenlijk en samenlevingsopbouw te versterken op het platteland.

Daarvoor omschrijven we het hoofdthema als 'Een toekomstbestendig sociaal domein op het platteland'. Daarbij is 'sociaal domein' breed opgevat vergelijkbaar met 'de sociale basis':

1. Voorzieningen voor ontmoeting en samenwerking op peil houden en verbeteren.
2. (collectieve) Initiatieven van bewoners en ondernemers ondersteunen.
3. Een integrale gebiedsaanpak waarin de bewoners gelijkwaardig participeren.
4. Aandacht voor andere en nieuwe doelgroepen zoals mentaal kwetsbaren, nieuwkomers, jongeren, (arbeids)migranten.
5. Aandacht voor betaalbaarheid van het stelsel.

> [Zie artikel](#)

WERKGROEP:

- Werkgroep Sociaal Platteland

DEELNAME AAN:

- Overleggen met de VNG, G4 en G40 over WMO, jeugdzorg en participatiewet.
- Strategisch beraad sociaal domein (deelname door Kirsten Werps, gemeentesecretaris van de P10 gemeente Peel en Maas); er is afstemming met Hollands Kroon.

4 Duurzaam platteland

Verantwoordelijk: Erik Nijssen, gemeente Peel en Maas en Petro Kuijpers (programmacoördinator)

Ook in 2024 vroeg P10 aandacht voor de specifieke opgave van plattelandsgemeenten met betrekking tot de energietransitie. Deze energietransitie in het buitengebied vraagt om een specifieke aanpak. Plattelandsgemeenten kenmerken zich door een grote oppervlakte, verspreid liggende woningen en veel over het algemeen kleine kernen. Dit maakt dat dan snel op individueel gekozen wordt voor een 'all electric' oplossing. Het energienetwerk is hier niet op ingericht met als gevolg netcongestie. Vandaar dat P10 nadrukkelijk adviseert om te kijken naar de mogelijkheden van (micro) warmtenetten op het platteland. Dit is ook in het belang voor (het vervolg) op de Wet collectieve warmtevoorziening die in voorbereiding is. Ook hebben we aandacht gevraagd voor de creatieve en innovatieve aanpak van de warmtetransitie op het platteland door inwoners en bedrijven, waarbij de regels vaak een belemmering vormen.

Dit doen we onder andere in de VNG-werkgroepen. Uiteraard stond dit ook op het programma van het werkbezoek van Tweede Kamerleden in Peel en Maas, waarbij ook de provincie zou aansluiten. Helaas kon dit bezoek toch niet doorgaan door andere prioriteiten bij Kamerleden.

WERKGROEP:

- Werkgroep Duurzame Energie/Klimaatwet
- Werkgroep Klimaatadaptatie: in 2023 is afgesproken dat dit onderwerp meegenomen wordt in de werkgroep NPLG.

5 Maatwerk Platteland

Verantwoordelijk: Daniël Joppe gemeente Schouwen-Duiveland en Eric Caspers (programmacoördinator). Per 16 oktober 2024 is Jan van Weperen (Ooststellingwerf) toegetreden tot het DB en heeft hij de bestuurlijke verantwoordelijkheden overgenomen van Daniël Joppe. Michel Hania neemt de programma-coördinatie over.

Voor de P10 is het cruciaal dat in financiële en wettelijke regelingen ruimte is voor maatwerk voor gemeenten met relatief weinig inwoners en een groot oppervlak. De uitgestrektheid en het ontbreken van een stedelijke kern zorgen ervoor dat maatschappelijke vraagstukken een grotere impact hebben dan in een gemiddelde plattelandsgemeente. In 2024 zijn de werkgroepen iets minder actief geweest dan in 2023. De werkgroep subsidies is aangehaakt op de werkgroep Europa en hier is weer goed mee samengewerkt.

Met het onderwerp subsidies hebben we ons gericht op het optimaliseren van subsidieaanvragen en -beheer. We hebben succesvolle strategieën en voorbeelden van effectieve subsidieprojecten gedeeld. Ook hebben we samengewerkt aan het verbeteren van de transparantie en toegankelijkheid van subsidieverlening, zodat alle gemeenten optimaal kunnen profiteren van beschikbare middelen.

Binnen de werkgroep Omgevingswet is vooral gekeken naar de impact van de nieuwe Omgevingswet voor onze gemeenten. Ook is aandacht gevraagd voor de werking van het Digitaal Stelsel Omgevingsvisie (DSO). Door de nauwe betrokkenheid van de Regionale Implementatieondersteuner Omgevingswet (RIO) uit Limburg waren de lijntjes zeer kort om opmerkingen over het functioneren en suggesties voor het beter laten functioneren van het DSO op de juiste plaats en met impact te laten landen.

Binnen de werkgroep Subsidies hebben we gezamenlijk gewerkt aan het ontwikkelen van praktische richtlijnen en het uitwisselen van ervaringen met de eerste stappen in het doen van aanvragen en de wijze van uitvoering na ontvangen beschikkingen. Daarnaast hebben we de opzet van de subsidiescan en de uitvoering daarvan voor de gemeentes die zich hiervoor aangemeld hadden besproken. De college programma's van de P10-gemeenten bevatten veel vergelijkbare ambities wat betreft verduurzaming, klimaatadaptatie en arbeidsmarkt. Dat biedt kansen om coalities van gemeenten te vormen om gezamenlijk de subsidiemarkt te betreden. De nota is in het DB en AB van P10 besproken. Besloten is de bevindingen uit de nota verder uit te werken in 2025.

In de werkgroep Gemeentefonds hebben we ons gericht op het analyseren van de verdeling van middelen en het identificeren van knelpunten in de financiering. We hebben ervaringen en best practices gedeeld om te zorgen voor een eerlijke en transparante verdeling van fondsen. Hierbij hebben we ook aandacht besteed aan de impact van beleidswijzigingen op lokale begrotingen en het zogenoemde Ravijnjaar, de financiële gevolgen die dit bij de verschillende gemeenten had en wat mogelijkheden zijn om daarmee om te gaan. Daarbij is ook het verzoek van VNG aan de orde geweest om de tekorten op medebewindstaken transparant te laten zien. Door dit voor alle gemeenten in beeld te brengen heeft VNG een stevige basis voor lobby.

WERKGROEPEN:

- Werkgroep Subsidies
- Werkgroep Omgevingswet
- Werkgroep Gemeentefonds

Programma overstijgende thema's

*Verantwoordelijk: Ellen Nauta,
ondersteuning door Kernorganisatie.*

Als P10 zetten we sterk in op Europa. Daarvoor werken we samen met de VNG, het Ministerie van LNV en andere organisaties. Dit doen we met de werkgroep Europa, waarin bestuurders en ambtenaren samenwerken aan een actieve inbreng voor het platteland. Ellen Nauta, Rob Jonkman en Wilma Delissen hebben eind 2024 hun functies in Brussel beëindigd. Vanuit de VNG gaan burgemeester Jack van der Hoek van Schouwen-Duiveland en wethouder Arjan van Gijssel van Berkelland, als afgevaardigden van P10 aan de slag. Met de in 2024 vastgestelde strategische koers bepalen we hoe we de komende jaren als P10 te werk willen gaan. We richten ons op de beïnvloeding van Europese regelgeving relevant voor plattelandsgemeenten, optimaal gebruik van EU-fondsen ter bevordering van de leefbaarheid op het platteland en actieve deelname aan het debat over de landbouwtransitie.

Tijdens de European Week of Regions and Cities organiseerden we een succesvol Participatory Lab over de toekomst van Europa aan de hand van de lange termijn visie voor het platteland. Daarnaast brachten we een bezoek aan de European Rural Community Alliance (Rural Pact Europe). Met het Rural Pact Nederland werken we aan een samenhangende visie voor het Nederlandse platteland. Met een positieve benadering vanuit de kracht en kansen die we zien, in samenwerking met inwoners, ondernemers, onderwijs, kernen, gemeenten, provincies en het Rijk.

Als P10 werken we samen met de Wageningen University & Research (WUR) mee aan Granular/ Rural Diversity, een vierjarig Europees project dat gericht is op het ontwikkelen van nieuwe datasets, tools en methoden om plattlandsgebieden beter te begrijpen. Zo hopen we nieuwe inzichten te krijgen in de unieke kenmerken, dynamiek en drijfveren van plattlandsgebieden. Er zijn meerdere universiteiten en Living Labs in Europa betrokken. Het project loopt nu twee jaar en zal nog twee jaar doorlopen.

Vitale gemeenschappen Samenspel met inwoners Een reis langs P10 gemeenten

De eerste stop van het project was in Zuidwolde, gemeente De Wolden. In een open gesprek met inwoners, wetenschappers en P10 leden kregen we een kijkje in de keuken en spraken we over hoe gemeenten en inwoners beter kunnen samenwerken. Aan de hand van het project Initiatiefrijke De Wolden leerden we hoe inwoners regie kunnen nemen over projecten. Inwoners kunnen subsidie aanvragen, als zij zelf cofinanciering (50%) realiseren, actief betrokken zijn, en het project een algemeen doel dient. Deze aanpak blijkt zeer succesvol en benadrukt de kracht van samenwerking en vertrouwen, waarbij inwoners centraal staan. Als gemeente moet je ruimte, vrijheid en flexibiliteit bieden, mensen inzetten met visie en een brede integrale blik, vooraf eventuele risico's bedenken. Bovendien moeten de projecten niet te complex zijn voor de inwoners en is het belangrijk om sterke lokale trekkers te hebben. In 2025 vervolgen we de reis.

Strategische Visie

Strategische Visie 2023-2026

In de AB vergadering van 4 december 2024 is de Strategische Visie geactualiseerd. De wereld staat niet stil en belangrijke onderwerpen als Elke Regio Telt! en de uitwerking van het programma Sociaal Platteland zijn toegevoegd. De onderwerpen in de visie zijn de basis voor de inzet van de P10. In het eerste kwartaal van 2025 wordt de visie uitgewerkt in een uitvoeringsplan. Hierin zal ook het AB besluit voor de aanstelling van een lobbyist worden verwerkt (Strategische Visie 2023-2026).

> *Zie Strategische Visie*

Lidmaatschap

Per 1 januari 2024 is de gemeente Buren (Gelderland) als 32ste lid toegetreden tot P10. Tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur op 4 december 2024 is besloten dat gemeente Tholen (Zeeland) zal toetreden op 1 januari 2025 als 33ste lid.

ELKE REGIO TELT

In 2023 publiceerden de samenwerkende planbureaus het adviesrapport Elke Regio Telt! (ERT). De conclusie was niet mals: er moet overal in Nederland worden geïnvesteerd in regionale ontwikkeling op de lange termijn. De Raad voor de Leefomgeving introduceert hierbij de term: 'spiraal van verschraling' > [Zie artikel](#)
Het kabinet moet bij beleidskeuzes niet alleen nadruk leggen op het economisch rendement, maar ook op de gevolgen voor de samenleving en de leefomgeving in elke regio van Nederland (maatschappelijke effectiviteit).

Hoewel 'de regio' veelvuldig wordt genoemd in het nieuwe kabinetsbeleid, lijkt er op dit moment nog weinig te zijn veranderd. Er is een paradigmashift nodig in hoe het Rijk omgaat met regionale vraagstukken. Regio's willen dat investeringen gericht zijn op structurele verbeteringen, met aandacht voor lokale behoeften en leefbaarheid. Echter, zonder meer centrale sturing, structurele middelen en betere samenwerking lijkt de uitvoering van Elke regio telt! te stagneren.

Als P10-bestuur en kernorganisatie hebben we ons actief ingezet om de ministeries en de VNG van inhoudelijke informatie en kennis van de lokale uitdagingen te voorzien.

Dat deden we onder meer langs de volgende wegen:

VNG

Ellen Nauta nam als P10-voorzitter deel aan de adviesgroep van de VNG. Dit resulteerde in een advies aan het VNG-bestuur, waarin wordt gepleit voor het opstellen van kansenagenda's voor alle regio's en voor een rol van de VNG als verbinder. Enerzijds tussen gemeenten en regio's onderling (horizontaal) en anderzijds tussen gemeenten, regio's en Rijk (verticaal).

Ambtelijke werkgroep Elke Regio Telt! (ERT)

P10 nam deel aan de ambtelijke werkgroep ERT, geleid door Bureau Berenschot in opdracht van het ministerie van BZK. Alle relevante ministeries, provincies en netwerken namen deel. De opdracht: neem de beleids- en investeringslogica van het Rijk onder de loep.

P10 speelde een actieve rol en leverde input over thema's als vergrijzing, bereikbaarheid, arbeidsmarkt, transitie landelijk gebied en zorg. Het is nog onduidelijk hoe de resultaten van de werkgroep vervolgd krijgen. Voor P10 is van belang dat we de effecten en doorwerking van de 'spiraal van verschraling' goed weten te agenderen en oplossingen aandragen.

Overleg basisvoorzieningen

Met een brede denktank van deskundigen onderzochten we de vraag: wat verstaan we onder basisvoorzieningen en wat zouden de uitgangspunten kunnen zijn voor leefbare dorpen? Ook ambtenaren van de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK) waren hierbij aanwezig. Als P10 zoomden we ook in op de behoefte van inwoners. In Hof van Twente voerden we een pilot uit: studenten hielden straatinterviews in drie dorpen in deze gemeente. De belangrijkste aandachtspunten: beter openbaar vervoer en starterswoningen. Opvallend: veel inwoners bleken al actief binnen hun eigen gemeente. Het oplossingsvermogen van inwoners en regio's is van belang om de ontstane verschillen in Nederland op te lossen.

Wat deden we nog meer

- Burgemeester Marga Vermue van Sluis nam deel aan een 'diner pensant'; een bijeenkomst op verzoek van Arne van Hout om alle DG's op het 'juiste spoor' te krijgen.
- Het onderwerp Elke Regio Telt! staat vast op de agenda van AB en DB en we spraken onder meer bestuurlijk en ambtelijk over de dialoogsessie.
- Tijdens de Wintersessie 2024 heeft onder andere Geert de Joode, programmamanager bij het Ministerie BZK, tijdens de workshop Wij zijn de regio een presentatie gegeven over 'Elke regio telt!; naar een andere manier van kijken naar de regio' en ging hij met de deelnemers in gesprek.

> [Zie verslag](#)

Waar staan we nu?

Vlak voor kerst presenteerde Minister Uitermark van BZK het Nationaal Programma voor Vitale regio's. Voor 11 regio's wordt een regioprogramma gemaakt: Kop van Noord-Holland, Noord- en Oost-Groningen, Zuidoost-Fryslân, Noord-Fryslân, Zuid- en Oost-Drenthe, Twente, Achterhoek, Noord-Limburg, Midden-Limburg, Zuid-Limburg en Zeeuws-Vlaanderen.

Ook in 2025 blijven we ons gezamenlijk inzetten op onder meer de volgende punten:

- Er is een omslag nodig in denken: niet top-down werken, maar domein- en ministerie- overstijgend;
- Elke Regio Telt!, geldt voor alle regio's, niet alleen voor de prioritaire regio's. Het rapport heeft duidelijk gemaakt dat de spiraal van verschraling zich niet beperkt tot de grensgemeenten.
- We blijven focus houden op maatschappelijke effectiviteit in plaats van economische efficiëntie. De beleids- en investeringslogica moet veranderen: structurele, lange termijn financiering is nodig. Tijdelijke middelen zoals regiodeals zijn niet voldoende om duurzame problemen op te lossen.

Uitgangspunt blijft de verbinding met elkaar, met inwoners van het landelijk gebied, met planbureaus, wetenschap, gemeenten, provincies, het Rijk en Europa.

SAMENWERKING

Als P10 zijn we verbonden met veel andere netwerken. Blijvend kijken we waar samenwerking loont en leidt tot versterking van het platteland. De P10 werkt daar waar mogelijk samen met de VNG. We zijn zoveel mogelijk in alle relevante commissies aanwezig en ook ambtelijk wordt samengewerkt. Ook werken we, daar waar samenwerking loont, samen met het IPO, G40, M50, K80, R8 en de LVKK. Én wordt samengewerkt met een groot aantal organisaties als onderwijsinstellingen, DuurzaamDoor, Renaissance van het platteland, LTO, NBTC, NL Connect, Aedes (koepel van woningbouwverenigingen), Platform31 en lokale en regionale instanties. Na de formatie van het aangetreden kabinet is er veel contact geweest met het ministerie van LNV (Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur) over het schrappen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en de gevolgen hiervan. Daarover is ook met meerdere provincies gesproken omdat die ook op zoek waren naar hoe nu verder op grond van het nieuwe regeringsbeleid. De provincies zijn aan zet op veel dossiers die voor de P10 belangrijk zijn, bijvoorbeeld landbouw, gebiedsgerichte samenwerking, Elke Regio Telt!, woningbouw en Unie van Waterschappen. Meer contact met IPO is relevant en is door het dagelijks bestuur van P10 opgepakt. Over de Agenda

Platteland is overleg gevoerd met de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (EZK), Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Justitie en Veiligheid (J&V). Ook wordt de samenwerking binnen Europa gezocht, bijvoorbeeld als het gaat om het Rural Pact.

Blijvend sterke positie P10 binnen VNG

We zijn anno 2024 vertegenwoordigd in zowel het bestuur als de relevante commissies.

Voor een actueel overzicht verwijzen we naar de website van de VNG .

> [Zie overzicht](#)

Town Deal Sterke Streken

Town Deals zijn een nieuwe vorm van samenwerken waarin middelgrote en kleine gemeenten, de Rijks-overheid, kennisinstellingen en private partijen kennis en ervaring delen. Samen zetten zij zich in om vraagstukken over wonen, werken, leven en recreëren het hoofd te bieden. Dit moet zorgen voor vernieuwende ideeën voor de doorstroom op de woningmarkt en het vergroten van het woningaanbod, het behoud van lokale voorzieningen, verduurzaming en vergroting van de economische kwaliteit van een gemeente of regio. De opgedane kennis en lessen worden gedeeld, zodat ook andere gemeenten hier hun voordeel mee kunnen doen.

Town Deals zijn ontwikkeld met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), Platform 31 en de koepelorganisaties van middelgrote (M50), kleinere (K80) en plattelandsgemeenten (P10). Ze zijn een aanvulling op City Deals, waar grootstedelijke vraagstukken in stedelijke gebieden centraal staan.

In de eerste Town Deal 'Sterke Streken' stond de kwaliteit van wonen en werken centraal. In november 2024 is de samenwerking tussen het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Platform31 en vijf P10 en K80 gemeenten afgerond met de volgende resultaten:

- Noardeast-Fryslân werkt aan een efficiënte manier om inwoners te helpen bij het verduurzamen van hun woning. Een grote opgave; het gaat in deze gemeente om ruim 6000 woningen. Via de Town Deal kreeg de gemeente juridisch advies over mogelijke samenwerkingsvormen.
- Het Hogeland ontwikkelt een gebiedsvisie voor het Reitdiep, het gebied gelegen tussen de stad Groningen en het Wad. De gemeente moet rekening houden met de belangen van de inwoners, het bedrijfsleven, andere overheden en daaraan verbonden instanties. Via de Town Deal kreeg Het Hogeland input van twee externe adviseurs over de mogelijke uitgangspunten.
- De gemeente Bronckhorst werkt samen met andere gemeenten in de Achterhoek aan een duurzame oplossing voor de energie-, stikstof- en waterproblematiek in samenhang met wonen, werken en mobiliteit. Via de Town Deal is onder ander het ministerie van Economische Zaken aangeschoven. In 2025 wordt gesproken over een vervolg.

> **Zie bron: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties**

ACTIVITEITEN

Zomersessie 2024

Dit jaar werd deze ontmoeting verzorgd door de gemeente Bronckhorst. Het thema was 'het platteland biedt ruimte'. Deze bijeenkomst bood ruimte om met elkaar in gesprek te gaan en te leren van de specifieke uitdagingen en kansen op het platteland.

In de ochtend was het podium voor Arne van Hout. De directeur generaal Openbaar Bestuur en Democratische Rechtstaat van Binnenlandse Zaken nam ons mee binnen de muren van de ministeries. Zo vertelde hij over de uitwerking van het rapport 'Elke regio telt'!

Met dit bezoek reisde Arne terug naar het ontstaansverhaal van P10 en de persoonlijke band die hij met oprichter Henk Aalderink had. Arne adviseerde P10 om samen met DG's van diverse ministeries in gesprek te gaan over specifieke zaken die spelen in plattelandsgemeenten.

> [Bekijk hier de terugblik](#)

v.l.n.r. Marja van der Tas, Eric van der Burg en Ellen Nauta tijdens de Zomersessie

Wintersessie 2024

Op 4 december was de Wintersessie op Parc Spelderholt in Beekbergen. Een bijeenkomst met als thema 'P10 in de omgeving'. Samenwerking en verbinding zoeken. Als gemeenten onderling, met Europa en vooral met het Rijk. Het was de rode draad van de dag. De locatie onderstreepte het thema; jongeren met een beperking leren, wonen en werken in deze omgeving en houden zo verbinding met de samenleving en de arbeidsmarkt.

P10-voorzitter Ellen Nauta trapte de jaarlijkse sessie af met een boodschap voor Den Haag. "Ik roep dit kabinet vanuit elke vezel in mijn lijf op de verbinding weer op te zoeken. Met de inwoners, met de wetenschap, met ons als gemeenten. Laten we het in vredesnaam weer samen gaan doen." Naast veel ruimte voor ontmoeten en netwerken, stonden op deze dag 8 workshops centraal. Deze zijn voorbereid en begeleid door het kernteam P10 en P10 gemeenten, waarbij is afgestemd met diverse partners; waaronder het ministerie van Binnenlandse Zaken, Ministerie van Economische Zaken, VNG, Platform31, Wageningen University & Research (WUR), en het Nederlands Bureau van Toerisme (NBT).

> [Bekijk hier de terugblik](#)

**'Ik roep dit kabinet
vanuit elke vezel
in mijn lijf op
de verbinding
weer op te zoeken'**

Voorvechters van een krachtig platteland

Henk Aalderinkprijs 2024

De Henk Aalderink Prijs, vernoemd naar de initiatiefnemer van de P10, wordt jaarlijks uitgereikt om de kracht van het platteland te eren. In 2024 konden de P10 gemeenten en inwoners voorvechters nomineren. Voorvechters van het Platteland zijn mensen die in een P10-gemeente wonen en zich belangeloos inzetten voor de leefbaarheid van hun gemeenschap. Uit de inzendingen blijkt dat er voorvechters in alle soorten en maten zijn, het zijn van een voorvechter niet leeftijdsgebonden is en soms spontaan ontstaat. Sommige voorvechters richten zich op het samenleven in een gemeenschap en wat daarvoor nodig is, anderen richten zich op het verduurzamen en daarmee sterk maken van het platteland. Maar het 'voorvechten' kan ook betrekking hebben op het versterken van de sociale cohesie en leefbaarheid van het platteland in zijn algemeenheid.

Ben van Essen (Horst aan de Maas) won de oeuvreprijs en een P10tje als bescheiden verbinder op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau. Ronald de Vries (Ooststellingwerf) won de lokale gemeenschapsprijs, Vera Vos (De Wolden) de aanmoedigingsprijs en Tjeerd Osinga (De Fryske Marren) de duurzaamheidsprijs.

11 Voorvechters (inclusief de winnaars) zijn geïnterviewd door Henk Jan Winkeldermaat. Hun verhalen zijn opgenomen in de P10 publicatie 'Voorvechters van een krachtig platteland. Henk Aalderinkprijs 2024'

[> Bekijk hier het boekje](#)

PUBLICATIES

Krant van het Platteland

De zevende editie van de Krant van het platteland werd in januari gepresenteerd. We keken naar de prachtige foto's van de Henk Aalderink fotowedstrijd, lazen we het verhaal van de (nieuw) verkozen Kamerleden en verwelkomden we het 32e lid van de P10. De achtste editie van de Krant van het Platteland brachten we uit in het najaar van 2024. We deelden de Krant met de Tweede Kamerleden, binnen het P10-netwerk met onze partners en via social media. In de krant staan inspirerende bewonersinitiatieven uit P10-gemeenten die bijdragen aan een leefbaar en toekomstbestendig platteland. Daarnaast is de opinie van P10 op thema's als woningbouw en mobiliteit te lezen en hoe de P10 de stem van het platteland in Europa laat horen.

Video

In 2024 produceerden we twee video's over good practices die de kracht en zelfredzaamheid van het platteland illustreren. De een ging over energie coöperatie Zuidenwind, de andere over een energie-neutraal zwembad in de gemeente Medemblik.

LinkedIn

LinkedIn is voor P10 sinds 2024 het enige (want in onze optiek meest passende) social media kanaal. In 2024 plaatsten we 56 berichten op LinkedIn. Daarbij zagen we niet alleen een flinke stijging van het aantal impressies van berichten (+221% t.o.v. 2023), maar ook een grotere betrokkenheid van volgers bij berichten. Het aantal volgers groeide van 761 naar 1204.

Website

Op de P10 website publiceerden we 15 nieuwsberichten rondom uiteenlopende, P10 gerelateerde onderwerpen.

Persberichten

In 2024 stelden we acht persberichten op, over onderstaande thema's:

- Reactie hoofdlijnenakkoord
- Reactie troonrede
- Nationaal Programma Landelijke Gebied
- Reactie regeerakkoord
- Nieuwe leden DB
- Wintersessie
- Henk Aalderinkprijs
- Nieuw P10 lid: Buren

DE TOEKOMST

- De uitdagingen op het platteland zijn groot. Als P10 blijven we ons inzetten voor een robuust platteland met vitale kernen. Dat doen we onder andere door Elke Regio Telt!
- We kiezen voor een integrale benadering, waarbij we gaan voor kwaliteit, lange termijn en circulaire economie, op basis van gelijkheid met onze partners (ministeries, steden, maatschappelijke organisatie, etc.) en met ruimte voor de kracht van de plattelandsgemeenschappen. Én in balans met de kwaliteiten van het landschap.
- Door de groei van de P10, zowel in aantal gemeenten als in importantie, wordt ook ingezet op de verbinding en betrokkenheid tussen en van de leden van de P10.
- Nu de communicatiestrategie is uitgewerkt, gaan we in lijn met die strategie komend jaar volop aan de slag. Er ligt een stevige basis en die nodigt uit om zo concreet mogelijk te laten zien wat er volgens P10 nodig is voor onze plattelandsgemeenten.

Onze inzet voor een krachtig platteland

